

TTD Etik Kurulu

Hekim-Hekim İlişkisinde Etik İlkeler

Hekimler mesleklerini icra ederken, meslektaşlarıyla olan ilişkilerinde aşağıda sıralanan etik ilkelere uymalıdır.

MESLEKTAŞINA SAYGILI OLMA

Hekim, hekimlik mesleğinin toplumdaki saygınlığını korumanın, öncelikle hekimlerin kendi meslektaşlarıyla karşılıklı saygı temelinde iyi ilişkiler kurmasıyla sağlanabileceği bilinciyle hareket eder.

HASTA OLARAK BAŞVURAN MESLEKTAŞINA DAVRANIŞ BİÇİMİ

Hekim, kendisine hasta olarak başvuran bir meslektaşına ve onun ailesine, kendisi veya ailesinden birisi hastalanmış gibi sahip çıkar, diğer hastaların mağduriyetine sebep olmaksızın öncelik tanır, sorunun çözümünde gereken yardımı içtenlikle yapar.

MESLEKİ DAYANIŞMA

Hekim, meslektaşlarının maruz kaldığı haksız davranış ve saldırılar karşısında aynı mesleğin uygulayıcısı olarak duyarsız ve tepkisiz kalmaz. Mesleki dayanışma refleksiyle ortak tepki gösterir.

YETKİNLİK DIŞI FAALİYETTE BULUNMAMA

Hekim, diğer meslektaşlarının uzmanlık bilgi ve deneyime saygı göstererek, acil ve hayatı tehdit eden zorunlu durumlar hariç, kendi uzmanlık alanı dışında mesleki faaliyette bulunmaz.

SORUN VARLIĞINA TABİP ODASINA BAŞVURMA

Hekim, bir meslektaşıyla mesleki uygulamalar veya etik konularda uzlaşmazlığa düştüğünde, onunla toplum önünde tartışmak yerine, bu sorunu Tabip Odasına bildirir ve çözüm bulunmasını ister.

KONSÜLTASYON VE EKİP ÇALIŞMASINA KATILIM

Hekim, bir meslektaşının hastasıyla ilgili olarak konsültasyon talebine –haklı mazeretleri dışında– en kısa zamanda ve olumlu cevap vermelidir.

Konsültasyon, müdavi hekimin yazılı–acil durumlarda sözlü– talebi üzerine gerçekleştirilir.

Konsültasyon taleplerinin standardizasyonu için bir Konsültasyon İstek Formu'nun kullanılması önerilir. Konsültasyon İstek Formunda: konsülte edilmesi gereken hastayla ilgili temel bilgiler (hastanın kimliği, yatan hasta mı ayaktan hasta mı, yatıyorsa nerede yattığı, ön veya kesin tanıları, mevcut durumu ...), konsültasyonun yapılacağı yer, konsültasyonun neden istendiği, konsültasyonun acil olup olmadığı, konsültasyonun istendiği tarih (acil durumlarda saat), konsey şeklinde planlanmış ise katılacak olan diğer hekimlerin kimler olduğu belirtilmelidir. İstek yazısının, meslektaşına saygı ifadesiyle bildirilmesi uygun olur. Konsey toplantılarında hastayla ilgili bir bilgilendirme föyü hazırlanır ve toplantıya katılacak hekimlere yeterince bir süre öncesinde dağıtılır. Bu föyde hastanın anamnezi, muayene bulguları, yapılan tetkikler ve sonuçları, uygulanmakta olan tedavi ve elde edilen sonuçlar, hastalığın seyri ve tartışılacak konular ayrıntılı olarak belirtilir.

Ayaktan konsültasyonlarda hasta, doğrudan konsültan hekime gönderilebilir. Yatan hastalarda konsültan hekimi müdavi hekimin karşılayıp, hastasını bizzat sunması ve birlikte karşılıklı tartışarak görüş teatisinde bulunmaları daha doğrudur.

Müdavi hekimin, hastasıyla ilgili tüm bilgi ve bulguları gizlemeden konsültan hekimle paylaşması, onun sorularını içtenlikle cevaplaması gerekir.

Konsültasyon istenen hekimin, zorunlu durumlar haricinde bu isteği refüze etmesi etik olarak kabul edilemez. Bu hem meslektaşına ve meslek saygınlığına aykırıdır, hem de söz konusu hastanın yaşamı ve sağlığı için tehdit oluşturur.

Konsültan hekim, acil durumda hemen, diğer durumlarda ise uygun göreceği ve müdavi hekimle birlikte kararlaştırdıkları bir zamanlamayla konsültasyon istenen hastayı görür. Hastayla ilgili kanaat ve önerilerini dürüstlük ve açıklıkla paylaşmalıdır. Konsültasyon sırasında müdavi hekimin hastayla ilgili yaklaşım ve uygulamalarına katılmasa bile, bunları eleştirel tarzda değil, bilimsel tartışma üslubuyla ve mesleki deontoloji sınırları içinde müdavi hekime aktarmalıdır. Hasta ve yakınlarına bilgi vermesi gerektiğinde, müdavi hekimi kişisel olarak suçlayıcı, eleştirel söz ve tavırlardan kaçınmalıdır. Ancak meslektaşını koruma güdüsüyle hareket ederek hastayı riske atmamalıdır.

Konsültan hekim, kendisine danışılan hususlarda görüş ve kanaatlerini yazılı olarak açıklar. Konsültasyon istek formunda kendisine ayrılan yere hastayı gördüğü tarihi (acil durumlarda saati), yeri belirtir. Hastanın değerlendirilmesi sonrasında tespit ettiği bulguları ve bunlara dayanarak vardığı sonuçları ve gerek tanıyla ve gerekse tedaviyle ilgili önerilerini sıralar. Tekrar hastayı görmesi gerekiyorsa bunu belirtir.

Konsültasyon hastanın bir kez muayenesiyle sınırlı bir spor işlem olmayıp, hastanın konsültasyon gerektiren sorununun çözümüne kadar sürdürülmesi gereken bir işbirliği sürecidir. Bu süreçte müdavi hekim, aynı konsültan hekimle çalışmalıdır. Konsültasyon notu meslektaşına saygı

notuyla biter. Konsültasyon sırasındaki tartışmaların hasta ve yakınlarının yanında yapılmaması daha doğru olur. Konsültasyon sonrasında hasta veya yakınlarına varılan sonuçlarla ilgili açıklama yapılmalıdır.

Konsültan hekimin görüş ve önerileri, müdavi hekim tarafından mutlaka dikkate alınmalıdır. Bu öneriler göz ardı edilir ve bundan dolayı hasta zarar görürse, müdavi hekim sorumlu tutulur. Konsültasyon ile hasta yönetiminde ortak sorumluluk üstlenilmiştir. Ancak müdavi hekim, konsültan hekimin tıp konseptine uymayan, etik veya hukuki olmayan önerilerini yerine getirmez. Bunun nedenini hastaya ve yakınlarına anlatır, hastanın dosyasına not düşer. Eğer hasta konsültan hekimin görüşüne itibar ederse, müdavi hekim hastayı bırakır.

Konsültasyonu gereken hastalar için inatla konsültasyon istenmemesi; hastanın isteğine rağmen müdavi hekimin konsültasyona izin vermemesi; müdavi hekimin kendi uzmanlık alanıyla ilgili herhangi bir sorunu olmayan hastayı üstlenerek, konsültasyonlarla hastayı meslektaşlarına yönettirmesi; ya da kendi bilgi, beceri ve yetkisi dahilinde olan temel uygulama ve kararlardan kaçınarak, bu sorumluluğu meslektaşlarına yıkması kabul edilemez.

Yine, Acil olmayan konsültasyonların acil gibi istenmesi; ayaktan hastanın sevkiyle yapılabilecek konsültasyon için, hekimin hastanın ayağına çağırılması; müdavi hekimin konsültan hekimi karşılayıp bizzat hastasıyla ilgili bilgi aktarmaktan kaçınması; konsültasyon isteme nedeninin belirtilmemesi; konsültasyon istek formunun yukarıda açıklandığı şekilde eksiksiz olarak doldurulmaması; konsültan hekimin görüş ve önerilerinin tıbbi, etik veya hukuki bir gerekçe olmaksızın göz ardı edilmesi günlük hekimlik pratiğinde konsültasyonla ilgili, müdavi hekimlerin bazen yaptıkları yanlışlardır.

Konsültasyon istenen hekimin bu isteği makul bir gerekçe olmaksızın refüze etmesi, geciktirmesi; danışılan konuda bilgisini gizlemesi, görüş ve önerilerini açık, net ve anlaşılır olarak belirtmemesi; konsültasyon sırasında müdavi hekimi küçük düşürücü söz ve davranışlarda bulunması, mesleki saygıyı esirgemesi; konsülte edilen hasta yönetiminde gördüğü sorunları müdavi hekimine paylaşıp düzelmesine çalışmak yerine, bunları üçüncü kişilerle (hasta ve yakınları, diğer meslektaşları, kamuoyu, vb) paylaşması; konsültasyon sırasında hastaya kendisinin bizzat uygulaması gereken girişimleri yapmaktan imtina etmesi ise, bazen konsültan hekimler tarafından yapılan yanlışlardır.

Önerilen Kaynaklar:

1. TTB. Hekimlik Meslek Etiği Kuralları. Yayın Tarihi : 01.02.1999.
(http://www.ttb.org.tr/mevzuat/index.php?option=com_content&task=view&id=65&Itemid=31)
2. Akdeniz N (1977). Osmanlıda Hekimlik ve Tıp Ahlakı. İstanbul. Sh.138-139.
3. Elçioğlu Ö. (2001). Klinikte etik konsültasyon. In. Ed. Demirhan AE, Oğuz Y, Elçioğlu Ö, Doğan H. Klinik Etik. Nobel Tıp Yayınları, İstanbul. Sh.36.
4. Erdemir AD. (1996). Tıp Etiği ve Genel Tıp Tarihi. Güneş-Nobel Yayınları 1996, Bursa. Sh. 68-70.

5. Şahinoğlu-Pelin Serap, alışır Haluk Celalettin. (1998). Tıpta K o n s ü l t a s y o n : Atatürk Gögüs Hastalıkları ve Gögüs Cerrahisi Merkezi'ndeki 81 Hekimin Konsültasyonla İlgili Görüşleri Özelinde. T Klin Tıbbi Etik, 6 (1):14-19.
6. Şahin Hatice, Sarer Yürekli Banu, Karaca Burçak, Akıek Fehmi. (2009). Hastane konsültasyon hizmetlerinin yeniden düzenlenmesi: bir gereksinim belirleme Turkiye Klinikleri J Med Sci, 29(3):724-32.
7. Türk Kardiyoloji Derneđi. (2009). Hekimler arası ilişkilerde etik. Türk Kardiyol Dern Arř, 37 (Suppl. 3):15-18 .
8. Tıbbi Deontoloji Tüzüğü . (1960). Resmi Gazete; Tarih: 19.02.1960; Sayı: 10436.
9. Türk Tabipleri Birliđi. Konsültasyon. <http://www.ttb.org.tr/index.php/etikkurul/1358-etik>